

Manželství nejen platná, ale nesporná

(Zdroj: generalát FSSPX – *DICI*, 11. dubna 2017)

1. září 2015 papež vyhlásil, že věřící, kteří mají možnost během Svatého roku milosrdenství jít ke zpovědi ke kněžím Kněžského bratrstva sv. Pia X., obdrží „rozhřešení platně a dovoleně“. V tiskovém prohlášení, publikovaném téhož dne, generalát Bratrstva poděkoval papeži a připomněl, že: „Při vysluhování svátosti pokání se vždy a s naprostou jistotou opíralo o mimořádnou jurisdikci, jak ji stanoví *Normae generales* [všeobecná ustanovení] kanonického práva. U příležitosti tohoto Svatého roku chce papež František, aby všichni věřící, kteří by se chtěli zpovídat u kněží Bratrstva sv. Pia X., tak mohli činit bez jakýchkoliv obav.“

20. listopadu 2016 apoštolský list papeže Františka *Misericordia et misera* (č. 12) prodloužil zpovědní pravomoc udělenou 1. září 2015 i pro dobu po skončení Roku milosrdenství. Zatímco krize Církve je naneštěstí stále tatáž, pronásledování v této věci, které nespravedlivě připravilo kněze a věřící o řádnou jurisdikci, dospělo ke konci, když nyní byla tato jurisdikce udělena nejvyšším veleknězem.

4. dubna 2017 byl zveřejněn list prefekta Kongregace pro nauku víry a předsedy Papežské komise *Ecclesia Dei*, adresovaný ordinářům biskupských konferencí. Kardinál Müller jim připomíná rozhodnutí papeže Františka „udělit všem kněžím uvedeného Bratrstva pravomoc platně vysluhovat svátost pokání věřícím k zajištění platnosti a dovolenosti svátosti“. Poté oznamuje nová opatření Svatého otce, který ve stejném duchu „rozhodl zmocnit místní ordináře pro možnost udělovat dovolení ke slavení manželství věřících, kteří se svěřují pastorační péči Bratrstva“ (dopis z 27. března 2017).¹

Buď místní biskupové, „pokud je to možné“, budou delegovat diecézního kněze k přijetí manželských slibů podle tradičního obřadu před celebrací mše knězem Bratrstva, anebo „ordinář může udělit nezbytné dovolení knězi Bratrstva, který má rovněž sloužit mši svatou“. Kardinál Müller končí svůj list odvoláním se na papežovy úmysly. Za prvé chce odstranit „jakoukoliv nejistotu ohledně platnosti svátosti manželství“ uzavírané před knězem Bratrstva. Jestliže obdrží delegaci od biskupa, již nemůže být považován za iregulárního, pokud asistuje uzavření manželství. Na druhé straně si papež přeje usnadnit „proces směřující k plné institucionální regularizaci“. Je faktem, že kardinálovův list zmiňuje „objektivní přetrvávání kanonické iregularity, v níž se *toho času* Kněžské bratrstvo sv. Pia X. nachází“.

Každý může vidět obratný způsob, jakým je udělena moc zpovídat a přijímat manželské sliby; jinými slovy, způsob vysluhování kněžimi „iregulární církevní společnosti“ je – přinejmenším *ad casum* – regularizován. Ale papežova nová opatření jsou cestou, jak uznat současnou skutečnost apoštolátu uskutečňovaného Kněžským bratrstvem sv. Pia X. ve všech zemích, kde je přítomno, a tento apoštolát je jistým způsobem dokonce povzbuzen.

Platnost manželství u FSSPX

Od nynějška, tak jako se již nemusíme dovolávat mimořádné jurisdikce k platnému zpovídání, nemusíme se již dovolávat ani stavu nouze k platnému sezdávání manželských párů, nebude-li se biskup protivit novým opatřením a neodmítne-li delegaci požadovanou papežem.

To neznamená, že stav těžké nouze skončil, ale jen to, že autority Církve již neodmítají poskytovat tradici některé prostředky k rozvoji. Předkoncilní mše byla uznána roku 2007 jako

¹ Papežova slova jsou adresována biskupům, protože delegování spadá do pravomoci biskupů a farářů. (Viz Tridentský koncil, dekret *Tametsi* z 11. listopadu 1563; DS 1816.) Na rozdíl od svátosti zpovědi, která se týká vnitřního oboru, svátost manželství se týká oboru vnějšího, jako je tomu u všech veřejných a společenských jednání dětí Církve. Tato opatření jsou pro dobro věřících Kněžského bratrstva sv. Pia X. a v důsledku toho mají vliv na službu kněží.

nikdy nezrušená. Nespravedlivá exkomunikace biskupů Bratrstva byla sňata roku 2009. Neuznávání platnosti udělování svátosti pokání kněžími FSSPX skončilo roku 2015. Domnělá iregularita kněží Bratrstva pro asistenci u svátosti manželství byla nyní odstraněna pro dobro manželů.

Avšak stejně jako nebyla svátost pokání udělována kněžími Bratrstva sv. Pia X. před rokem 2015 neplatně, tak také nebyla neplatně slavena manželství bez oficiální delegace od místního biskupa nebo faráře.

Církevní právo sice skutečně stanoví, že manželství, aby bylo platné, musí být slaveno před farářem nebo jím delegovanou osobou a za přítomnosti nejméně dvou svědků (CIC 1917 can. 1094, CIC 1983 can. 1108). Kněží Bratrstva sv. Pia X. však nejsou faráři. Proto se někteří snaží předstírat, že kněz Bratrstva bez delegace nemůže přijmout manželské sliby. Takové manželství by podle nich bylo neplatné z důvodu nedostatku kanonické formy.

Ale totéž církevní právo rovněž upravuje následující mimořádnou situaci (CIC 1917 can. 1098, CIC 1983 can. 1116): „Jestliže oddávající, příslušný podle norem práva, buď není, nebo je možné se na něho obrátit je se závažnou nesnází.“ Pokud se rozumně předvidá, že tato situace potrvá déle než jeden měsíc, potom Církev prohlašuje za platné manželství uzavřené pouze před svědky. Pokud může být přítomen nedelegovaný kněz, musí být zavolán k asistenci uzavření manželství. Tato zákonná úprava je prostou aplikací základních zásad kanonického práva: *Nejvyšším zákonem je spása duší a Svátosti jsou určeny pro lidi řádně disponované.*

A kdyby náhodou ještě zůstávala nějaká pochybnost ohledně této mimořádné situace, odpovídáme, že v případě pochybnosti poskytuje Církev náhradní jurisdikci (CIC 1917 can. 209, CIC 1983 can. 144). Takže veškeré pochybnosti jsou odstraněny a manželství uzavíraná v Kněžském bratrstvu sv. Pia X. i bez delegace byla naprosto jistě platná, a to kvůli stavu nouze.

Stav nouze trvá

Tento stav těžké nouze v Církvi nezmizel. Nelze popřít hroznou skutečnost.

Opravdu, již od Druhého vatikánského koncilu a zvláště od přijetí nového Kodexu kanonického práva v roce 1983 se první cíl manželství, jímž je plození a výchova dětí, zredukoval ve prospěch vzájemné pomoci manželů, a to podle personalistické koncepce důstojnosti lásky, která stírá prvenství obecného blaha rodinného společenství.

Nedávná Synoda o rodině je další smutnou ilustrací toho, že tento stav nouze je dosud skutečností. Taková jsou skandální prohlášení učiněná jistými preláty a nositeli církevních hodností týkající se soužití v konkubinátu a homosexuálů, která by mohla vést k domněnce, že tyto svazky obsahují pozitivní hodnoty, a dokonce hodnoty slučitelné s posvátností manželství.

Připomínáme také žádost biskupa Fellaye Svatému otci po zveřejnění papežského dokumentu *Mitis iudex* (z 15. srpna 2015): „Nedávno přijatá církevněprávní opatření dle motu proprio *Mitis iudex Dominus Iesus*, která nyní usnadní zrychlená řízení směřující k prohlášení neplatnosti manželství, otevírají *de facto* cestu k procesu představujícímu „rozvod po katolicku“, i když se to tak přímo nenazývá“ (15. září 2015).

Nakonec jistá vyjádření apoštolské exhortace *Amoris laetitia* o rozvedených a „znovusezdaných“, kteří mohou přijmout svátost pokání a Eucharistii, zatímco žijí na způsob manželů ve svém druhém svazku, zůstávají kamenem úrazu pro katolické svědomí.

Ze všech těchto důvodů se věřící nacházejí ve stavu nouze, která jim dovoluje obracet se na kněze tradice. Podle zákonů Církve je jejich manželství určitě platné. Co se papeže týče, žádat dnes biskupy, aby usnadnili jejich volbu zajištěním regulérnosti oprávněného oddávajícího, tj. kněze, který přijme manželské sliby, neukončuje objektivní stav krize Církve.

Není pochyb o tom, že kdyby měl ordinář odmítnout ustanovit delegovaného kněze a také „přímo udělit nezbytné dovolení knězi Bratrstva“, posledně jmenovaný by oddával platně

z důvodu stavu nouze a v případě biskupa by se jednalo o zjevné odporování vůli hlavy Církve.

Provádění těchto opatření

Papež František chce, aby kněží Bratrstva sv. Pia X. mohli asistovat uzavírání manželství, která jsou určitě dovolená, platná a nesporná, a to pro dobro manželů. „Doufáme, že všichni biskupové sdílejí stejnou pastorační starost,“ čteme v tiskovém prohlášení Bratrstva ze 4. dubna. Musíme také doufat, že diecézní tribunály již nebudou moci prohlašovat neplatnost pro nedostatek kanonické formy u manželství uzavíraných v tradici. Tím, že učiní přítrž tomuto pohoršení, které Římská rota již příliš dlouho tolerovala, papež také prokázal velké dobro.

Nová úprava, která umožňuje obdržet delegaci od ordináře, samozřejmě neznamená, že to budou moderní kněží, kteří budou připravovat, organizovat nebo uzavírat manželství našich věřících. Kněží tradice nemohou svěřit věřící, kteří k nim přijdou, aby se svatě připravili na manželství, těm, kteří vyznávají falešné principy nebo kteří by mohli ohrozit víru budoucích manželů tím, že by jim představovali bludné pojetí křesťanského manželství. Papež František si jednoduše přeje, aby ordináři udělovali delegaci kněžím FSSPX. Jeho přístup v podstatě odpovídá zákonu. Jak prohlásil P. Fr. Cédric Burgun, proděkan Fakulty kanonického práva v Paříži, „papež *nezahajuje* věroučnou debatu. Odstraňuje dvojznačnosti právního charakteru a činí platnými a dovolenými manželství, která budou uzavírána podle podmínek stanovených Římem“ (*RCF*, 5. dubna 2017).

Provádění těchto opatření bude delikátní, obzvláště když to bude diecézní kněz, kdo přijde přijmout manželské sliby. Ale zdá se, že bude snadné vysvětlit, že snoubenci by se ocitli v nesnázi, kdyby uzavírali manželství před knězem, kterého neznají a kterého pravděpodobně již nikdy neuvidí. Mnoho lidí chce kněze, kterého znají a kterého si váží, někdy dokonce příbuzného, aby přijímal jejich sliby a oddal je. Formulace římského dokumentu „pokud je to možné“ se jeví dostatečně široká a neurčitá k tomu, aby přesvědčila místního biskupa o praktických a konkrétních obtížích, které představuje jeho aplikace.

Zvláště se předvídá to, že ordinář „přímo udělí nezbytné dovolení knězi Bratrstva“. Pro biskupa bude ideální, z dobrých pastoračních důvodů, dát delegaci přímo kněžím FSSPX k asistenci uzavření manželství svých věřících. Oznámení diecézi, jak to požaduje list ze 4. dubna, není vůbec žádný problém, protože to se již provádí ve všech distriktech Bratrstva.

Aby tato římská opatření ve prospěch manželství v tradici byla přijata všemi kněžími bez pochybností a dvojznačností, generální představený biskup Fellay požádal církevní právníky a velmi zkušené duchovní správce, aby navrhli – pod autoritou generalátu – formální pokyny, které vymezí obecnou disciplínu pro všechny distrikty Kněžského bratrstva sv. Pia X.